

SLÁNSKÉ OBRAZY LUDVÍKA KUBY

Památky Slaného a Slánska (4)

Památky Slaného a Slánska (4)

S jménem malíře, etnografa, muzikanta a sběratele hudebních památek slovanských národů – Ludvíka Kuby (* 1863, † 1956) – se spojují zejména dvě města – rodné Poděbrady a pak Březnice s jeho galerií. Málokdo však ví, jak úzký vztah měl Ludvík Kuba ke Slanému, kde v závěru svého života našel řadu oddaných přátel. O jeho oblíbené města pod Slánskou horou svědčí i fakt, že si zde v roce 1943 zakoupil parcelu pro stavbu svého nového domu. Památku na působení Ludvíka Kuby ve Slaném dodnes připomíná bohatá korespondence, rukopisné vzpomínky Josefa Kylvise, ale i řada jeho obrazů, mezi kterými vynikají portréty jeho slánských přátel.

První výstava a přednáška o Polabských Slovanech

Ludvík Kuba přijel do Slaného poprvé 15. 10. 1933, společně se svými hostiteli tehdy také vystoupil na Slánskou horu. Byl krásný podzimní den, všechno zářilo barvami, umělec byl nadšen a to ještě netušil, že tato návštěva předznamenala dlouholeté kontakty s lidmi, kteří tvořili slánskou kulturu. Kuba sem znovu přijel v létě příštího roku v červnu, maloval nejprve *Uličku ve Slaném* (dnešní Štechova), poté motiv *Pod kostelem sv. Gotharda* a také víme, že pod jeho štětcem vznikl pohled na *Trh na slánském náměstí*. Ze Slaného si odskočil i do nedalekého Smečna, kde zachytil Smečenské děkanství. Téhož roku v září (9.–16.) proběhla ve slánské sokolovně jeho první zdejší výstava, na které defilovalo na 72 obrazů – motivy z Bulharska, Srbska, Lužice, Karpatské Rusi, Slovenska a dva pohledy ze Slaného. A nebylo to jen výtvarné umění, ale i Kubův letitý zájem o život Slovanů, který v sokolovně přiblížil přednáškou *Západní hranice Slovanstva* (7. 11. 1937). V potměšilé době obav z rozpínatosti hitlerovského Německa promluvil Kuba odvážně – na stěně sálu dominovala velká mapa hranic západních Slovanů, kterou těsně před vystoupením dokončil Josef Kylvies. Návštěvníci si také mohli prohlédnout Kubův olej *Hrob Michala Hórniky v Budyšíně*, který malíř věnoval ve prospěch sbírky na stavbu nové sokolovny v Bílině. Text úspěšné přednášky i s Kylviesovou mapkou byl přetištěn ve *Slánském obzoru* (1937/II). Kuba dokonce uvažoval o separátním tisku, jehož prodej měl rovněž podpořit vybudování zmíněné sokolovny. Nakonec se k tomu kvůli napjaté česko-německé situaci v Bílině neodhodlal. O to více byl překvapen, když jej v dubnu roku 1938 navštívili Josef Čížek a Josef Kylvies a přinesli mu 100 výtisků přednášky, které vydali vlastním nákladem.

Ludvík Kuba a výstava čínského umění

Období, kdy se Kuba tak často setkával se slánskými přáteli, charakterizovalo i jeho vztah k čínskému umění, kterého si cenil, sbíral jej a o němž dovedl zasvěceně hovořit a psát (jeho stať *Moje Čína*). Ve svých sedmdesáti letech se Kuba začal učit čínskému písmu a měl

Slánské obrazy Ludvíka Kuby

k tomu dokonce svého lektora. Josef Kyliès vzpomíná, jak Kuba při své návštěvě Slaného v roce 1943 ráno brzy vstával a trénoval svou oblíbenou čínštinu. Kubův zájem o Čínu „přeskočil“ i na Slaňáky. On je seznámil se sinologem Vojtěchem Chytilém a stál také za jedinečnou výstavou čínského umění ve Slaném v roce 1935. A když Vojtěch Chytil pro nemoc nemohl přehlídku zahájit, ujal se před početným publikem slova sám. Josef Kyliès vzpomíná, jak při svých častých návštěvách malířova ateliéru obdivoval jeho sbírku čínských památek.

Slánské portréty

Pro Slaný však mají zásadní význam zejména Kubovy portréty přátel. Prvním byl *Josef Čížek* (1935), *Josefa Kyliése* začal malovat v roce 1938 a v roce 1940 následoval portrét *Aleny Čížkové* a umělecky asi nejzávažnější podobizna *Vlasty Čížkové*. Obraz s *Karlem Čížkem* z téhož roku je zajímavý i svým námětem, neboť za sedícím ředitelem slánské spořitelny naznačil malíř průhled do místnosti, kde za stolem vidíme čtveřici

Ludvík Kuba, Autoportrét, 1932

Ludvík Kuba, Portrét Karla Čížka, 1940

mužů – Josefa a Karla Čížkových, Josefa Kylesie a samotného Ludvíka Kubu. Jeho srdečný vztah ke slánským druhům snad nejlépe charakterizuje podobizna Josefa Kylesie. V tomto případě nejde jen o jeho skvělou výtvarnou úroveň, ale i o příběh obrazu, do něhož se sice Kuba pustil již v roce 1938, ale dokončil jej až roku 1943. S průběhem portrétování jdou ruku v ruce Kylesovy vzpomínky z bezpočtu setkání, kdy malíř „seděl“ v jeho pražském ateliéru. Jakoby obraz do sebe nasál hrůzu válečné doby a zároveň byl „okořeněn“ hlasem a myšlením lidí, kteří se v ateliéru setkávali, vyměňovali si s Ludvíkem Kubou své názory na výtvarné umění, folklór, svěřovali se se svými starostmi a hovořili o naději. O Kubově pohotovosti a vděčnosti za materiální pomoc v době válečné bídy vypovídá i jeho *Zátiší s dortem a hyacintem*. Ludvíka Kubu chtěli Slánští podarovat k jeho 80. narozeninám, byla válka, máslo se nedostávalo, a tak jemu doručení dort byl pouze z ušlehaného bílku, „čaropěnky“. Kuba poděkoval krásným malým zátiším, které doprovodil dopisem, v němž děkuje za nádherný dort, jenž se v průřezu stkvěl jak ryzí zlato... a omlouvá se, že zátiší podepsal on, když dort byl dílem hospodyně Olgy Čížkové.

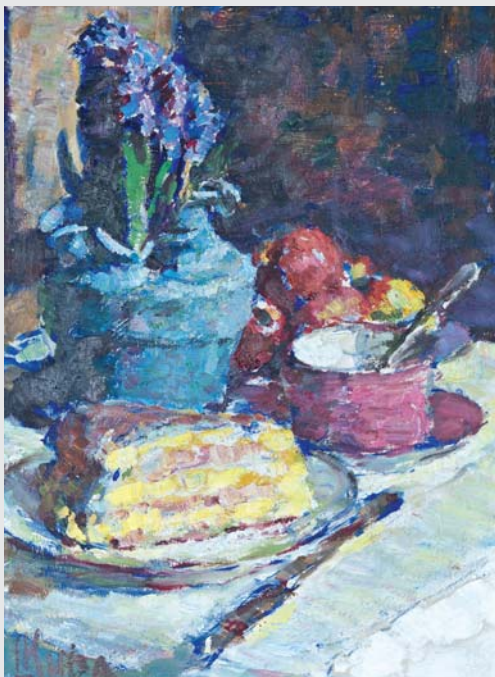
Památky Slaného a Slánska (4)

J. Čížek, J. Kyliáš, J. J. Pála a L. Kuba na slánské výstavě v roce 1943

Kubova výstava v roce 1943

U příležitosti 80. narozenin umělce se ve Slaném uskutečnila výstava v moderní budově hudební školy (18. 4.–2. 5.). Den před zahájením byly do sálu školy převezeny z muzea výstavní panely, a když skončila hodina rytmiky, začali s instalací. Rozvěsili 47 obrazů převážně ze slánských

Ludvík Kuba, Zátiší s dortem a hyacintem, 1943

Slánské obrazy Ludvíka Kuby

sbírek. Osmdesátník Kuba dorazil do města ve čtvrtek 29. dubna, dal jej přivést továrník J. J. Pála, který se na přípravě výstavy aktivně podílel; její instalace se Kubovi líbila. Po prohlídce se šel Kuba s přáteli podívat na svou parcelu, kde si chtěl postavit dům, sedl si zde na pařez a prohlásil, že je to skvělé místo. Následoval oběd a společný výšlap na Slánskou horu, tak jako při první zdejší návštěvě v roce 1933.

Ludvík Kuba, Ulička ve Slaném (dnešní Štechova), 1934

Epilog

Tragický odchod Josefa Čížka († 1945, Terezín) a zejména smrt Josefa Klyiese († 1946) rozvolňuje vztah Kuby ke Slanému, kontakty pak už udržuje jen s Karlem Čížkem. V roce 1953 mu u příležitosti 90. narozenin zahajuje výstavu slánský rodák V. V. Štech, tři roky nato Ludvík Kuba umírá. V Kubových pamětech Zaslá paleta o Slaném a o jeho zážitcích s místními přáteli nenajdeme ani zmínku. Jednak šlo o poslední období jeho života, které již nebylo předmětem memoárů, a navíc po roce 1948 se některé slánské osobnosti nesměly veřejnosti připomínat. I tak bylo úzké sepětí Kuby a Slaného významné, jak pro umělce tvorbu, a to i po stránce existenční v nelehkém období válečném, tak pro město Slaný, které se aktivitou svých občanů zapsalo mezi města, díky jejichž mecenátu se mohl rozvíjet český výtvarný život.

Na titulu: Ludvík Kuba, Portrét Vlasty Čížkové, 1940

Památky Slaného a Slánska (4) • Slánské obrazy Ludvíka Kuby
text Vladimír Příbyl a Olga Černušáková • grafická úprava Ivo Horňák
foto Pavel Vychodil, archiv Olgy Černušákové
vydal odbor kultury MěÚ Slaný, Velvarská 136, 274 01 Slaný
u příležitosti 150. výročí narození Ludvíka Kuby
tisk KOČKA Slaný AD 2013 • www.pamatky.slany.cz

